

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

List 22.

V Celovcu 25. novembra 1870.

Leto II.

Solmáčanje.

(Poslovenjeno.)

Ne na Slovenskem, v neki drugi deželi je vas po imenu Solmáče. Okolo vasi je mnogo zemlje, ki je pa današnje dni slabo obdelovana.

V Solmáčah je živel svoje dni malo premožen človek, ki mu je Bog to nesrečo dal, da je bil grbav, in ki so ga ljudje iz grde navade kar grbavca imenovali. Bil je šolnik v Solmáčah, ali še dvajset otrok ni hodilo k njemu v šolo, kajti vaščani so toliko manj za šolo marali, ker je bil grbavec edini med njimi, ki je nekdanj v šolo hodil in se kaj naučil. Ali nesreča ga je pregnjala, da ni mogel dobiti nobene dobre službe, zato so pa Solmáčani mislili, da je učenost nekoristna, prazna stvar, in je med njimi pregovor postal: to ti toliko koristi, kolikor grbavcu knjige.

Ali tako zaničevanje šolnika ni odvrčalo od privrženosti učenostim in vedam. Udan je bil znanostim z vedno enako marljivostjo, ne iz ošabnosti, ampak iz gole želje, da bi zmirom več vedel in znal, svoje dušne moči pomnožil in srce vedno bolje oblažil. Akoravno je težko šlo, vendar je le dognal, da so si njegovi sovaščanje marsikaj koristnega prisvojili in omislili, kar je on nasvetoval spodbojši nekte, da so sprožili stvar o pravem času in na pravem kraju, tako da je bilo vse, kar se je zadnjih deset let v Solmáčah dobrega in koristnega napravilo, prav za prav le šolnikovo delo, šolnikova zasluga. Zadovoljen s tem, da je na tihem Solmáčanom k napredovanju pomagal, ni veliko maral za zasramovanje, ki ga je imel prenašati. Bil je eden izmed tistih ljudi, ki imajo dobro prizanašno srce, človek ki, kakor solnce, vse okolo sebe obseva in ogreva, ne gledé na razjaljenje, človek, ki mu daje spolnovanje svojih dolžnosti spodbadanje in najlepše plačilo.

Nekega dne prebira zunaj vasi neko novo knjigo o kmetovanju. Kar sliši, da gredo za njim ljudje, ki se glasno pogovarjajo. To sta bila dva Solmáčana, Ahec in Kodrič, in pa ena Solmáčanka, mlado lepo gizdavo dekle, ki so jo sploh „Županovo rožo“ imenovali. Šli so od nekega domu. Šolnik jih zagleda, pa v lica zarudi, ker je vedel, da bodo se vsi trije radi iz njega norca delali. Stopi na stran, ali pot je bil preozek, da bi se jim umaknil. Ko pridejo blizu njega, reče najpred Ahec: „i, to je grbavec, ki že spet nos v neko knjigo vtika“. Kodrič pristavi: „jaz se le čudim, da tak človek, ki je takó učen, tako oguljeno sukno nosi“. „O, šolnik je pobožen človek, on ne pozná gizde“, dodá Županova roža. „Za vso njegovo učenost ne dam jaz črvivega oreha“, poprime spet Ahec besedo in dalje pravi: „naj ga njegove knjige naučé dvajset ur na njivi plug voditi brez utrujenja, kakor ga jaz vodim“. „Ali pa mu tisoč goldinarjev letnih dohodkov imeti“, pristavi Kodrič. „Ali pa“, dodá Županova roža, „po deset lju-bih imeti in se iz vseh norca delati“.

Solnik se je samo nasmejajal in rekel: „knjige, to je res, mi ne bodo dale moči, da bi mogel vaš težki in okorni plug dvanajst ur brez utrujenja voditi, oče Ahec; ali učé me, da si loži in spretnejši plug napravim, in če hočete, vam povém, kako si ga lahko omislite. Nimam jih, oče Kodrič, tisoč goldinarjev letnih dohodkov; ali če bi jih imel, ne bi jih zaklepal, kakor vi, ampak pomnoževal bi jih za polovico na prav lahek pošten način, rekel bi kar igrajoč s čisto malim trudom, in če hočete, vam povém, kako delajte. Kar pa tebe tiče, Županova rožica, pravim ti, da sem te dni bral nekaj prav podučnega za mlada dekleta, ki po deset ljubih ob enem za nos vodijo“.

„Pa kaj takega, gospod grbavec? če hočete tako dobri biti in mi povedati“, reče Županova.

„Pripovedko o ptici čaplji, ki si je celi dan izbirala in najlepše ribe zametavala, na večer ji je pa za večerjo žaba dobra bila, ker drugega ni dobila“.

Ahec in Kodrič se nasmejata. Županovo rožo pa rdečica oblije.

Šolnik je na dalje govoril: „to je res, knjige ne morejo dati ne moči, ne bogastva in ne lepote, ali morejo človeka podučiti in naučiti, kako se ima teh božjih čarov posluževati. Ako bi bil jaz nepodučen in neveden ostal, zato bi ne bil moči nič manj slabih in nič manj reven in grd, pa tudi bi ne bil soseski na nobeno korist, le na vrat bi se jej bil zavalil in samo težo bi od mene imela. Zato pa združujte s podukom vam od Boga dane prednosti“.

Ahec zaničljivo pomiga z ramama in reče: „vidim, grbavec, ti si ravno tak, kakor tisti mazač, ki je lani k nam prišel in prodajal neko zdravilo, ki je bilo po njegovih besedah za vsako bolezen. Ti bi rad videl, da bi od tebe tvojo modrost kupili, ki pa na zadnje le nič drugega ni, kakor čista voda, kakor jo je oni mazač prodajal. Jaz pravim, da učenost in študovanje je samo za grbave ljudi, ki niso za nobeno drugo delo. Kar se mene tiče, jaz sem dosti učen, da morem sod vina na plečih nesti in vola na prvi mah pobiti“.

„Jaz pa tudi mislim, da bom za naprej že še tudi mogel mirno uživati svoje dohodke, pa se mi ne bo treba zato še le latinski učiti“, pristavi Kodrič in dalje govori: „razun, ako bi Županova roža kaj —“.

„O hvala“, preseče mu ta besedo, „mene imajo za dosti učeno, kolikor sem, in če gospod šolnik nimajo ravno kakega predpisa, kako se zobje najdalj časa beli ohranijo, ali kako se ovratne rute najlepše likajo, drugih naukov ne potrebujem“.

To rekó in gredó dalje mimo njega. Takega zaničevanja, kakor je bilo pričujoče, bil je že tako navajen, da ni dalje na nje mislil, kakor ravno tako dolgo, dokler mu je na ušesa letalo. Od mladih let je imel dokaj takega slišati, pa se je naučil železne potrpežljivosti in se izročil še bolj učenostim, ki so mu dajale tolažbo in moč, da ni obupal in je lahko prenašal brit-

kosti tega življenja, in takih britkosti so mu Salmáčani na cente zavdajali, kajti oni so daleč po deželi zavolj sirovosti sloveli.

Solmáče so bile blizo gor, in od dveh bližnjih mest le zato oddaljene, ker ni bilo v tej soseski nobene ceste. Solmáčani so bili brez obrtnosti, pa tudi brez volje, se obrtnije poprijeti, pa so zato ostali daleč za drugimi v vsem, kar se tiče napredovanja in omike ali prosvete. Solmáče same na sebi niso bile ravno reven kraj, zemlja je bila rodna in plodna, živine so imeli dovolj, ali zavoljo pomanjkanja cest niso mogli svojih pridelkov, kakor bi imeli, spečavati in v mesto na prodaj voziti. Gosposka, kateri je bila od vlade skrb za te kraje izročena, bila bi to stanje že davno rada poboljšala, in je sklenila ceste delati.

Komaj pride ta glas v Solmáče, pa spravi vse na noge. Od nobene druge stvari se ni več pogovarjalo, kakor samo od ceste, in skoro vsak je imel zoper to kaj reči. Ta je djal: čez moje zemljišče pojde, pa mi bo odvzela kos njive. Oni je godrnjal: meni pojde ravno čez vrt, pa bom mogel toliko drevja posekati. Tretji je tožil: jaz bom mogel zavoljo nje vhod do poslopja prestaviti. Ko je pa Kodrič zvedel, da bo moral vsak cesto delati in pomagati, ali z delom ali pa z denarji, takrat so pa kar vsi vstali zoper cesto, vsak je trdil in dokazoval, da je nepotrebna in še celo škodljiva. Z velikim hrupom so se gnali pred cerkev na blatnat prostor. Kodrič je kričal: jaz ne dam po nobeni ceni svojih kónj za privažanje. Ahec se je veril: prvemu, ki pride k meni za cesto pobirat, bom bučo preklal. Županova roža celo se je rotila: to pravim, z nobenim ne bom ne stopinjice plesala, kdor bo šel cesto delat. Bizjak, ki je bil edini krčmar in je pridelke vse soseske v mesto prodajat nosil, je trdil: vsa vas mora na nič priti, če cesto dobimo. Tkaleci ne bodo mogli platna prodajati, ker bo v mestu boljšega in boljši kup dobiti; kramarje bodo kupci iz mesta spodrinili; nikdo več ne bo mogel izhajati, boljše je, če Solmáče precej zažgemo. In med tem, ko se je tako ustil, podajali so njegovim služabniki vino zastonj med ljudstvo, imeli so več prepričanja njegovi dokazi, ki so na zadnje tako moč zadobili, da so vsi na en glas vpili, da se je treba vpeljanju ceste zoperstaviti, in so sklenili, dokler gosposka še ni za stanovitno ceste v Solmáče odločila, prošnjo do gosposke poslati, ki bi imela gospode razsvetliti in grozečo nevarnost odvrniti. Ali to je bila zadržga, da v Solmáčah noben drug ni znal prošnje napraviti, kakor edino le šolnik, ker v celi vasi le enega ni bilo, ki bi bil znal pisati. Kaj so drugega hoteli, kakor k njemu iti, da jim on prošnjo napiše? Ahec je zvonec nosil pa je začel razlagati, zakaj so k njemu prišli, in kaj bi radi.

Šolnik, ko to sliši, se zavzame, pa reče: „kaj, vi nočete ceste, ki more vsej županiji toliko koristi prinašati?“

„Nočemo ceste, nočemo je ne“, vpije sto grl na enkrat, da je šolniku ušesa glušilo.

„Ali“, reče šolnik, „ljubi moji, vi niste stvari dosti premislili. Ako dobite cesto, cesta vas približa mestu, v mestu kupujejo in potrebujejo vaših pridelkov, ki bodo potem pol več vredni, koli or so zdaj, in naša vas bo, rekel bi, postala predmestje. Potlej bote lahko vse, kar na polju pridelate ali pri živini priredite, v mesto spravljali, ne po drugih, ampak sami za vso vrednost prodajali, in ne za pol cene, kakor do zdaj.“

„To ni res“, tako se zadere krčmar Bizjak.

„Poslušajte, oče Bizjak“, reče šolnik, „vi sami bote to, kar bote pri trženju soseskinih pridelkov izgubili, obilno poplačano dobili z obilnišim točenjem. Kjer je cesta, tam so popotniki in popotni bodo k vam zahajali. Verjemite mi, vi sebi v škodo proti cesti govorite, vi bi se morali za njo še le potegovati, da bi cesta prej ko se dá k nam prišla.“

„Nič ne“, zavpije Bizjak, „jaz nočem ceste; cesta nam bo bogatine v deželo pripeljala in mi potem ne bomo več gospodje.“

„Nočemo ceste“, zagrozi se Kodrič, „cesta nam bo privabila meščane v vas, ki nam bodo vsa lepša dekleta pobrali.“

„Nočemo ceste“, zajezi se Županova roža, „cesta nam bo pripeljala meščanske v vas, in nas bodo proti njim za grde imeli.“

„Nočemo ceste“, zasrdi se Kramar, „po cesti bodo hodili v mesto in tam kupovali slabo blago.“

„Nočemo ceste, nočemo je nočemo“ zavpijejo in kričé vsi na en glas.

„Nočemo tudi ne sovétov od grbaveca“, reče Ahec, „mi že sami najbolje vemo, kaj nam je treba; on naj nam samo prošnjo spiše, drugega nočemo nič od njega.“

„Tega vam pa zares ne morem storiti“, odgovori šolnik; „to bi ne bilo nič drugega, kakor vdeležiti se stvari, ki je ne morem odobriti, ne kakor pameten človek, ne kakor domoljub in ne kakor Solmáčan. Poiščite si koga drugega, ki mu taka ponudba ni zoperna.“

„Ti si edini, ki nam more to napraviti“, reče Bizjak; „jaz ne umem, ne znam in tudi nočem.“

„Kaj, še brani se?“ zavpije več glasov.

„Prisiliti ga je treba“, drugi zakričé in na zadnje vsi vpijejo: „mora pisati, mora, mora, mora!“

Ali šolnik se ni dal omajati; kar je za dobro spoznal, od tega se ni dal nikakor odgovoriti in odmakniti. Reče jim na glas in resno, da jim te prošnje ne bo pisal po nobeni ceni; in nikakoršne grožnje ga niso mogle na to pripraviti, vaščanje so morali brez prošnje oditi. Govorili so, se vé, da pojdejo v mesto k dohtarju prošnjo narejati in odbrali so tudi že Kodriča, ki bi imel v mesto iti in to stvar dognati, toda danes je bilo že prepozno in morali so na drugi dan odložiti. Drugi dan je bilo pa grdo, deževno vreme in tretji dan je imel Kodrič svoje opravke, ki mu niso dali v mesto iti. Tako se je prva naglica nekoliko vlegla, postajali so bolj hladne krvi in niso več s tako strastjo stvari pretresovali; s prošnjo so tako dolgo odlašali, da se je gosposka zbrala in cesto delati za trdno sklenila. —

Solmáčani so s konca, ko se je cesta delati začela, kaj nevoljno gledali, in gosposki je bilo treba jih k delu siliti; ali s časoma so se upokojili in šolnikovo razlaganje in trjenje mirneje poslušali; počeli so se prepričevati da bi se utegnila ta sitnost vendar le kakor si bodi poravnati in povrniti, in so nekako radovedni pričakovali dogotovljene ceste.

Ali komaj je bila cesta narejena, spolnilo se je vse prerokovanje šolnikovo. Živež, ki so ga v bližnji trg vozili, so še enkrat tako drago prodajali, kakor poprej, med tem, ko je cena stvari v mestu delanih v primeri padala. Županova roža je kupovala pol lepšo robo za svojo obleko po poprejšni ceni, Ahec si je polja prikupil in k Bizjaku je toliko popotnih zahajalo, da je moral vogel hiše prizidati.

Koj zunaj Solmáč je bila ledina, ki je bila občinska in je bila najmanj 1000 ralov ali johov velika. Ker je bila pa zelo suha, raslo je komaj toliko na njej,

da se je nekaj malega ovac za silo tam pasti dalo. Šolnik je že večkrat premišljeval, koliko koristi bi ta neobdelana zemlja dajala, ako bi se preuredila v travnike in polje. Marljivo je preiskoval in pregledoval lastnost prsti in kraja, in jo na zadnje najde, kako bi se dala rodovitna napraviti. Nekega večera je prišel v krčmo k Bizjaku, kjer je bilo več Solmáčanov zbranih, ki so tožili, da nimajo dovolj paše za živino, pa jim začne o ledini govoriti; ali komaj je usta odprl, jeli so vsi vanj kričati. Nek volar, ki so ga imeli vaščanje za bistro glavico, od kar si je bil opomogel, izblekne:

„Bog in sveti Peter! šolnikova pamet mora taka biti kakor njegov hrbet! ali ne veš ti, grbež, da je travnikom vode treba? ali nisi nikoli zapazil, da je občinska ledina bolj suha, kakor mačkov jezik?“

„To sem opazil“, odgovori šolnik.

„Kako pa hočeš napraviti, da bo trava in klaja na ledini rasla?“

„Dosti vlage bi jej dal.“

„Pa od kod boš vodo jemal?“

„V gornjem koncu ledine bi studenec skopal.“

„Studenec skopal“, zasmeja se volar, „ti boš s studencem travniku vlago dajal?“

„Zakaj pa ne?“ tako mu Ahec besedo preseče, „on bo bržčas vsaki travici kakor solati prilijal.“

Šolnik je bil takih odgovorov preveč vajen, da bi ga bil ta odgovor razžalil, pa se je z drugimi vred smejal. „Studenec“, reče, „ki ga jaz menim, ni tak, kakor jih vi poznate; jaz mislim artezijev studenec, ki vodo iz sebe poganja in na vse strani odtaka.“

„Studenec, ki vodo iz sebe poganja!“ vsi zavpijejo.

„Pri mojruha“, reče Kodrič, „šolnik je pamet izgubil.“

„To je pa že spet v kaki neumni knjigi bral;“ dodá Ahec.

„Pojdite, pojdite, gospod šolnik“, reče volar, „pa nam nikar takih čenč ne tvezite; jaz, hvala Bogu, nisem ravno budalo in sem več sveta obhodil, kakor vi vsi; toda o studencih, ki vodo iz sebe poganjajo, nisem nikoli nič slišal. Rajše bi že to verjel, kar ste nam uni dan pravili o tistih velikih, s sapo napolnjenih óbljih, s katerimi je mogoče se pod oblake vzdigniti, in o tistih železnih rokah, ki v zraku pišejo, tako hitro, da dojde novica od nas na Dunaj v petih minutah.“

„To je vse res in smete verjeti“, reče šolnik; „ali kar se tiče studenca, to sem prepričan, da se dá napraviti na naši ledini, ker sem kraj in loge na tanko preiskal, in stvar bi dajala soseski neizmerno dohodkov. Pogovorite se z mestnim inženirjem; on je na Francoskem take studence videl in sam kopal.“

Vsi zmigajo z ramami in Ahec se nasmehne ter reče: „kopaj si ti, grbavec, sam ta studenec, in obetam ti svoje osle tje napajat goniti in za vsakega po desetici plačevati.“

„Jaz pa za vsako vedro vode, ki se bo iz studenca pognala, po vedro vina dati“, pristavi Bizjak.

Šolnik je omolknil vedoč iz skušnje, da prepiranje z nevednimi nevednim le ošabnost zbuja, in sklenil je počakati ugodne prilike za sprožitev te stvari.

(Konec prihodnjič.)

Beseda o Šimbiljah.

(Spisal A. Jurinec.)

Ako pogledamo nazaj v pretekle čase, zapazimo, da so Grki prvi imeli „šimbilje“, ker so se bili prepričali, da prorokališča ne vedo prihodnosti prav. V letu 169. po Kristusovem rojstvu je bilo šimbiljsko proročanje že v tretje skupaj zbrano in v bukve popisano. Teh knjig pa je bilo osem po številu. V njih je bilo najti mnogo starih proročanj, kakor: proročanje o skrivnosti odrešenja, o stvarjenji sveta, o pozemeljskem paradizi, o Jezusovih čudežih, njegovem trpljenji in smrti, o prijaznem pečanji Šimbilje z Belinom, je kim bogom, i. t. d. — Le-ta Šimbiljina prijaznost je popisana ob strani Izaijevega proročanja. Ona govori nadalje o Lotu, imenuje se kristjano, in proročuje nadalje razdjanje rimskega cesarstva, ako ne bodo krščanstva sprejeli. Kakor se kaže, bile so v teh knjigah nekatere reči še-le potem proročane, ko so se bile že zgodile. Ko so se bili ljudje pokristjanili in niso več tem knjigam verjeli, bil je cesar Honorij svojemu činovniku Steljku ukazal, naj sežgé vse šimbiljske bukve, ktere so imeli Rimljanje shranjene, da so jih starašine za svét popraševali. Vse to pa, kar si zdaj ljudstvo semtertje pripoveduje o Šimbiljah in njih proročanju, bilo je poznejše čase izmišljeno. — Pri dveh Šimbiljah, pri libijski in eritrejski je najti slovanško ime: „bogova“. Samska Šimbilja se je bila iz potoka „Modre“ (Maander) modrosti navzela, ker je bila tega potoka hči imenovana. Ravno tako se pripoveduje o Šimbilji, ki je Slovincem znana, da se je bila iz potoka „Modrosti“ tudi modrosti napila. Jeruzalemska Šimbilja, o kateri bodem pozneje nekoliko besedic pregovoril, je še v nekih drugih rečeh družim Šimbiljam podobna, kakor se vidi iz popisovanja Šimbilj.

Pri tiburski Šimbilji najdemo, da je bila „Ina“ na Italijansko pobegnila. Ina pa se pravi po naše toliko, kakor ptuja; na priliko: inako se mu je storilo, da so ga solzé posilile, to je: drugačino, tuje, čudno se mu je storilo, da se je začel jokati. — Ina pa je tudi to ime lahko imela, ker je morala po tujih krajih hoditi, namreč iz „Dežale“ ali iz „Tivanskega“ na Italijansko. — Od „Ine“ je imel tudi ime „Inak“, argoljski kralj, Egialov oče, okoli leta 1970. pred Kristusom. Nadalje: Inak, kralj v „Bregiji“ okoli leta 1400. pred Kristusom. Potlej „Inak“ okoli leta 1821. pred Kristusom, ki je bil kralj v Kapadociji. Ta „Inak“ je bil na peloponeški polotok prišel in svojo sestro „Meliso“ v zakon vzel, potlej se je bil v Kapadocijo vrnil, pa je bil spet nazaj toda v „Dežalo“ prišel. On je bil tudi „Jovov“ in „Jovinin“ brat. Od „Ine“ je tudi „Inar“, ki je bil 418. pred Kristusom kralj v Ljudiji. —

Zdaj pa še nekaj o „Jeruzalemski Šimbilji“. Ta Šimbilja je Slovincem posebno znana, ktera je bila kralju Salomonu sestra, in zatorej „Davidova“ hči. Živel je okoli leta 1015. pred Kristusom.

Ako jo po bivališči imenujemo, pravi se jej Jeruzalemska Šimbilja. Enkrat je bil Bog oznanil Salomonu in njegovi sestri Šimbilji, da bode potok „Modro-

sti“ na nekem hribu proniknil, in dan jima je tudi povedal. Kdor bode, tako njima je rekel na dalje, prvi iz tega potoka pil, bode najmodrejši. Ob rečenem času sta šla Salomon in Šimbilja na tisti hrib potoka ali studenca čakati. Salomon truden na hribu zaspi, Šimbilja pa čuje. Studenec priteče, Šimbilja ga pije, potlej pa Salomona pokliče, pa mu nič ne pové, da je ona že pila. On pije, za njim pa Šimbilja spet pije, hoté Salomonu veselje napraviti, da je on prvi pil, in bo zdaj najmodrejši na svetu. Domú potovaje gresta čez nek potok; Salomon gre po brvi, Šimbilja pa brede. Salomon njo vpraša: „Zakaj ne greš po brvi?“ Ona mu odgovori: „Jaz nisem vredna po tej brvi hoditi, ker bodejo hudobni ljudjé iz te brvi križ naredili, na katerem bode Zveličar svet odrešil“. Zdaj je Salomon spoznal, da je Šimbilja modrejša mimo nje, in da je studenec modrosti poprej pila, kakor on.

Tram tú v misel jemane brvi je bil iz drevesa, katero je bilo na Adamovem grobu zrastle. Ljudjé so rekli: „Adam je bil nas vseh oče; napravimo torej iz tega drevesa brv, ki jo bomo vsi rabili.“ Ko so pa pozneje čuli, da se ima iz te brvi Kristus križ narediti, okovali so jo s svincem in v vodo vrgli. Ob času Jezusovega trpljenja so hudobni ljudjé silno težkega lesa iskali za Kristusov križ, in po čudu božjem je ta brv k vrhu priplavala. Namočena, nagnjita in okovana je bila silno težka in iz nje so Kristusov križ napravili. — Glejte! kako se je prerokovanje Šimbilje, Salomonove sestre, natanko spolnilo, ker je ona sama rekla, da ni vredna po tej brvi hoditi.

Šimbilja je imela troje hčeri, ko jim je iz prevelike ljubezni, kakor jo imajo nekatere matere še v sedanjem času do svojih otrok, vse dovolila, karkoli so poželele. Zeló jih je gizdala, da bi bil izmed njih katero Bog za mater svojemu sinu izvolil. Imela je tudi vrt, v katerem so bile tri cvetlice, od Boga namenjene, da se tisti priklonijo, ktera bode Odrešenikova mati. Toda cvetlice se niso hotele nobeni prikloniti. Le, ko je ponižna Marija mimo prišla, priklonile so se jej vse. Razume se, da je to Šimbilji težko délo. Nekaj zategavoljo, nekaj pa, ko je videla, da se jej smrti čas bliža, nesla je svojih 50 bukev, ki jih je bila polne prerokovanja napisala, Salomonu na prodaj ponujati. Ali on jih ni hotel kupiti. Šla je ž njimi domú, ter jih je 25 sežgala, z družimi 25 se vrne k Salomonu, in mu jih zopet na prodaj ponuja. Ko pa jih Salomon tudi vdru-gič noče kupiti, nese jih zopet domú, in do petih vse sežgé; ostalih pet pa nese v tretje za prvo ceno Salomonu ponujati. Salomon jih zdaj zavoljo nadležnosti kupi.

To so tedaj tiste bukve, ki se jim pravi: „Šimbiljske bukve, ali Šimbiljina prerokovanja“. Večkrat pa se tudi ni spolnilo, kar je v teh knjigah popisano, ker ni družih bukev ali knjig, v katerih so bili dostavki ali popravki, kako je nektero teh peterih knjig umeti. Pred svojo smertjo še je Šimbilja ljudém naročila, da naj jo v pšenico ali v kako drugo vsejano žito pokopajo, ker bode takovo žito, v kakoršnem bode pokopana, po dvakrat na leto zorelo. Neverjetni ljudjé pa so jo v deteljo zagreblji, in zategavoljo detelja po dvakrat na leto zori.

Pesem starega Slovenca.

(Poleg narodne: „pesem starega Kranjca“.)

Kaj sem moral doživeti
Svoje stare sive dni?
Na le-tem slovenskem sveti
Vse narobe se godí.

Zdaj pisava je zmešujava,
Več jezika ne poznam;
Vsak po tujih potih tava,
Le domačih ga je sram.

Po teh spakih srbi koža:
Biba leže, biba ni. —
„Sè lizánijem“ me boža,
Krč pa v grbi krv drví. —

Vse slovanske znaj jezike,
Le slovenskega nikar!
Temu dobre so razlike
Take, da ni nov, ne star. —

In politiki slovenski —
Pa saj réci se ne smé —
Kós pošasti so peklenski,
Če ni treba — to se vé!

Za kulisami poznajo
Pozlačenega možá,
Vse domá za norce imajo,
Da le dunajsko veljá. —

Vodnikova ostalina
Iz Ljubljane splava v zrak:
Konec jemlje domovina,
Škorej to me vrže znak!

Ta preteplje, drugi toži,
Tretji mrtve mi budi.
Ali kdo resnico kroži,
Salomon! presodi ti.

Kar Pavliha je prvake
Kontrofiral, da je strah,
Konec je ljubezni vsake:
Udri, udri, mah na mah!

Narod več novic ne sluša:
Stari mladega spoštuj!
Téle z bikom se poskušá,
Pa se človek ne huduj!

„Stara teta, tiho bodi!
Kaj neumno gobezdás?“ —
Take slišim — oj ti zlodí,
Korenjakov kaj imaš! —

Dva prijatelja se z vincem
Zadovoljna bratita,
Al prijateljstvo si s klinec —
S figo — zapečatita.

Majka mila! take fante!
Kje si, kje, slovenski duh?
Mara kdo za prazne kvante?
Svet le sodi: o grdih! —

Kdor kulturo će mastiti,
Hodi v brezje svinje brit,
Če Slovencem žolč razliti:
Pojte, pojte se solit! —

Rahli spol rad nosi hlače,
Gospodari mesto mož,
Vse pri njem je že drugače,
Le devet še ima kož.

Stare „avbe“ so sprhnéle,
Glava nima svojih las,
Kar dekleta so znoréle;
O presrečni nori čas!

Stara šega silno peša,
Vse za novim se podí;
Mislil bi, da vsem se meša,
Kar me nekaj prebudi:

Tabor! to je stekališče,
Kjer živi „Slovenija“;
Tú jo najde, kdor je išče,
Saj drugod se ne pozna. —

O naj oživijo ranjci,
Vidijo ta rajski svet!
To so prave moke žganci,
To je časov novih cvet!

Le takó naj dalje bode,
„Živio“ naj se kriči;
Saj bo vsacemu brez škode,
Kdor po glavi ne dobi. —

A. O.

Nekaj, kako si moramo oči varovati.

Srečen je pač človek, kateri ima vse počutke zdrave; slehernemu tedaj mora biti prva skrb, da si jih ohrani nepopačene, kakoršne je prejel od Stvarnika. Izmed vseh počutkov je pa vid človeku gotovo najdraži; ker je li kdo nesrečniši od slepega revčeka? — Ako pa časi vidimo, kaj nekteri vse zahtevajo od svojih oči, kaj vse počenjajo ž njimi, misliti bi si morali, da ljudjé ne čislajo tako zeló zdravega očesa, kakor zasluži. Ali,

zdravje sploh, tako tudi dober pogled cenimo še-le izgubivši ga; kesamo se takrat ter obžalujemo prejšnje nerodno ravnanje z očmi, pa se vé da, žalibog, le zastonj. Da nam tega ne bo treba, varujmo skrbno drage nam oči!

Narava sama nam že kaže, da moramo okó kot najdraži biser varovati; v jamice pod čelom je oči položila ter jim bogato in mehko postljalala s tovsčo, da bi jih ničesar ne pritiskalo; obrvi in trepalnice z vejicami jih branijo, da jim kaj zunanjega ne škoduje. Glejte modrost božjo!

Da moremo videti, treba nam je svetlobe. Prevelika, ali pa premajhna svetloba škoduje očem; pa tudi tmina, ako bi predolgo trajala, kazila nam bi zelo pogled. Ker so nam gotovo zdrave oči drage, ne glejmo po bliščečih belih planjavah, kakor n. pr. po snegu, v bele hiše, stene, i. t. d., kedar jih solnce obseva. V severnih krajih, kjer zemljo večni sneg pokriva, zgodi se kaj pogosto, da ljudje popolnoma oslepé, ker njihove oči skorej vedno zrejo le po bliščečem snegu. Tudi v naših krajih se časi kaj takega primeri in sicer večkrat, kakor bi si navadno mislili, vsaj popači si jih s tem zelo veliko. Varno moramo ogibati se ogledovanja prav svetlih reči, kakor tudi tacih, ki so prežive barve. Kdor ima tako delo, kakor zlatarji in drugi, naj privoši očem počitka, vendar pa ne tako, da bi vsak trenotek drugam pogledal, potem pa zopet prec na svitlo reč; najbolje je, da tak odloži za nekoliko časa delo, ter pogleda, ako je mogoče skoz okno na zeleno, to ti krepčá oči, kajti zelena barva jim je najugodniša; tudi je dobro, da si pri tacem delu večkrat z mrzlo, čisto vodo oči izmiješ.

Pogled nam tudi slabi, ako moramo drobne reči razgledovati, kakor branje drobno tiskanih knjig, pisanje, šivanje in druga taka dela, zlasti, ako jih moramo pri luči, in morda še celó pri slabi luči opravljati, kajti takrat morajo oči svoje moči veliko bolj napenjati, kakor pri dnevni svetlobi. Napačna in zelo škodljiva navada je tedaj, da posebno otroci, časi pa tudi odrasčeni pri vsaki luči berejo, pišejo itd.; da le lučica brli, pa je dobro. Da bi si pač taki hoteli zapomniti, da se luč lahko popravi, pokvarjene oči pa se ne dajo. Da pri luči oči veliko več trpé, čutimo časi sami, ker nas jamejo skeleti; to je znamenje, da preveč tirjamo od njih. Najugodniša je očém srednja svetilloba, ter da ne gledamo ne preblizo, pa tudi ne predaleč. Sploh škoduje pogledu kolikor toliko vsako umetno razsvitljenje; čisto zdravim očém ne še tako, tem bolj pa bolnim in že pokvarjenim. Nič kaj dobrega ne dé očém, ako se trese to, kar gledamo; to se zlasti godi, ako peljaje se na vozu beremo; tedaj je treba varovati se. Nič pa ne škoduje očém tako, kakor brzi spremeni svetlobe v tmino ali pa narobe. Zgodilo se je že večkrat, da je kdo zarad tega oslepel. Varovati se tedaj moramo, da nam solnce ne sije v spalnico, ali pa še celó na posteljo, da bi, izbudivši se, na ravnost v solnce pogledali. Temu moremo v okom priti najbolje, da se pred solnčnim izhodom pobremo iz postelje, ali si pa, ako nismo tako pridni, prestavimo postelnik v drugi kot spalnice ter jej zagnemo okna. Iz ravno tega vzroka ni dobro, ako je naša soba zvečer v enem kotu zelo razsvitljena, drugod pa toliko temnejša. Luč mora mirno goreti in sicer vedno enako; lojeve sveče tedaj, ki preveč bakljajo, niso nič kaj dobre za svečavo.

Kar se tiče barv, očém so najmanj vgodne svitile, posebno bela, živo rdeča in rumena; temneje so jim že boljše, najboljše pa dé očém zelenkasta barva ali pa modra.

Da si boljšamo oči ter bistrimo pogled, priporočajo skušeni možjé, da naj jih vadimo daleč kaj razločiti, zlasti, ako motrimo ter prav na drobno razgledujemo od daleč kako zeleno polje ali gozd. Take vaje s časom neki res čudodelno zboljšajo oči. Zato imajo kmečki ljudje sredi zelenih gorá sploh dobre oči. Priporočajo tudi zdravniki za oči tale pripomoček, ki jih ohrani zdrave ter jih krepča: da si večkrat čez dan, posebno pa, predno spat gremo, trepalnice, obrvi in senči z mrzlo vodo pomočimo. V resnici ne more biti boljšega pripomočka od tega, ki bi bolje odganjal od oči kri, o kateri zdravniki uče, da je prvi vzrok skorej vsem očesnim boleznim. Vseh drugih zdravil se je treba kolikor je mogoče ogibati, posebno, kedar nam jih nevedni mazači ponujajo in svetujejo; tudi ne smemo brez zdravnikovega sveta nobenega izmed naših, če tudi še tako nedolžnih domačih zdravil rabiti. Očali ali očnice naj nam bodo zadnji pripomoček; bodimo brez njih, dokler moremo; ako jih moramo imeti, zberimo si rajši slabeje kakor preostre. Dobre očnice ne smejo nobene reči ne večé, pa tudi ne manjše kazati, kakor je v resnici, ampak bolj razločno.

Hranimo si skrbno dragi biser, dober pogled, ter ne zabimo nikdar, da lože se je varovati, kot pozneje brez vspeha pomočka iskati. P.

Zdravnik.

(Narodna povest.)

Pravijo, da poznajo zdravniki take rože, da, ako jih človek skuha in tisto vodo pije, pové mu vsako zelišče, ktero bolezen ozdravlja.

Enkrat je bil zdravnik, ki je tudi take rože imel. Poletnega dné hoče iti v travnik zdravilnih zelišč nabirat. Pokliče zjutraj svojega hlapca in mu dá takih rož, da bi mu jih skuhal; zabičuje mu pa: „Bog varuj, da bi ti kaj pil. Tvoja kri ni za tó. Le še vrelo mi prinesi“. Rekel mu je pa zato vrelo prinesiti, da hlapec ne bi popred pil.

Hlapček pa je bil zvit. „Zakaj neki pije pospod vselej, kedar greva na polje“, tako si misli. „Zakaj meni vselej prepoveduje piti. Če je za njegov želodec, gotovo je tudi za mojega“. Ko so rože zavrele, uzame in si odlije malo posebe v lonček, ker je bilo še prevročé. Potem pa nese gospodu, ki je za trdno mislil, da hlapec ni pokusil njegove skrivnosti. Ko se je pa odlihtil krop v piskricu pohladil, jel je hlapec pokašati — in ker ni bilo preslabo, torej je izpil. Kmalu potem veli zdravnik hlapcu, da naj mu konja osedlá, ker ga je volja na polje iti.

Ko sta v zelene travnike prišla, spregovorila je vsaka roža in zdravniku povedala, za ktero bolezen je. Hlapec je vse slišal. Ta je djala: Jáz sem za mrzlico. Ta spet: Jáz sem za jetiko itd. Dolgo sta hodila sem ter tje in nabrala rož polno torbo. Poslednjič prideta do rože, ki je djala: Jáz sem za izpraznjenje —.

Hlapec, ki je dosedaj le tiho za gospodom hodil, ni se mogel več zdržati in se zasméje. Zdravnik se čudi in praša, zakaj se smeje. „Zato, ker so tudi zdravila za d. . .“ odgovori. „Kaj si slišal? Ali si mar pil?“ „Malo sem pil“.

Molčé zasede zdravnik konja in reče: „Danes mo-

ram še k nekemu bolniku. Ti boš šel z menó. Mudilo se bo, torej teči tako, kakor bo tekel moj konj; dobil boš posebej plačilo, če prideva o pravem času domu“.

Spodbode konja in jo udere proti domu. Hlapec je tekel peš na vse moči za njim. Usopilal se je bil tako, da je bil ves moker. Gospod mu veli v posteljo, da bi se ne prehladil. „Prinesel ti bom zdravila“. Dal mu je nekovi zrn, in čez eno uro je bil hlapec mrtev. Zavdal mu je, ker je videl zdravniške skrivnosti.

Gospodarske drobtine.

Nekaj o telečji reji. Marsikod pri reji mladih telet ravna napačno, ker odtegnejo tisto mleko, katero ima v vimenu krava, ko je ravno storila. V tem prvem mleku, ki je rumenkasto, nahaja se taka moč, da omehča in otrebi trdobo v želodcu mladičevem, nekako blato, ki je s početka v njem. Skušnja uči, da teleta, ki ne dobé tega prvega mleka, imajo delj časa trdo, razmršeno dlako, pa temne oči brez svetlobe; teleta pa, ki dobé to prvo mleko, imajo kmalu dobro dlako in se prav dobro redé.

Kdaj naj se kuhan krompir polaga. Prav je, da se kuha krompir, predno ga živini polagaš. Napačno pa je, če se v ta namen kuha en ali več dni popred. Iz ohlajenega kuhanega krompirja se naredi nekakov pop, ki se ne prekuhava rad v želodcu. Tudi to je skušnja pokazala. Imeli so nekje 2 kravi, kterima so skozi 9 tednov dajali enake mere sená, rezanice, krompirja in otrobov. V prvih 3 tednih so jima nosili krompir brž po kubi ter dobili 189 bokalov mleka, in kravi ste tehtali 993 funtov; za tem 3 tedne so jima nosili prej ta dan kubani krompir za krmo, pa so dobili samo 171 bokalov mleka in kravi ste tehtali le 975 ft. Zadnje 3 tedne so ravnali kakor popred in dobili 187 b. mleka, in kravi ste tehtali 989 ft.

Rudeče vino iz belega grozdja. Po rudečem vinu bolj prašajo in ga draže plačujejo. Naredi se pa lahko iz belega grozdja tako-le: Pusti vino, da kisa na tropinah, za barvo pa prec namešaj vmes bezgovih jagod, ktere z vinom vred kisajo. Tudi taki, ki dobro vino poznajo, mislijo, da je tako vino iz rudečega grozdja, in bezgovih jagod celó razumen kemik ne bo zasledil.

Kako se živalim in rastlinam odpravlja mrčes. Rastopi 4 lote golúna v poliči vode. S to raztopljino umivaj živali, polivaj drevju debela in veje in druge rastline, pa odpraviš ves mrčes.

Smešnice.

Debela laž. Nekdo gre obiskat svojega prijatelja in ga vidi, ko se približuje njegovi hiši, gledati skozi okno. Ko pa stopi v hišo, pravi mu hči druzega prijatelja, da so oče ravnokar šli sprehajat se. On pak odgovori: „Recite očetu, da naj ne pusté glave doma, kedar se gredó sprehajat“.

Dobra znanca. Nedavno sreča nekdo moža, ki se mu zdi prav znan in ko ga ta po imenu pozdravi, gleda ga precéj dolgo časa pomišljeva, kdo bi bil.

Ko neznani zapazi, da ga pozdravljeni ni spoznal, se ustavi in praša: „Kaj me več ne poznate?“ Ko ta odgovori, da se mu dozdeva, da ga je že nekje videl, da pa vendar ne vé, kako in kdaj, stopi neznani s skrivnostnim in imenitnim obrazom k njemu ter pošéptá: „Ali se res ne spomnite? Jaz sem pri vašem stricu zelje rezal“.

Ali se dá zaušnica vrniti? Nekdo je pripovedoval, da je dobil od nekega pijanca gorko zaušnico. „Pa mu je niste dali nazaj?“ seže mu eden poslušalcev v besedo. „Ne“, odgovori prvi, „dal sem mu drugo“.

Da prideš domu, narobe zasedi konja. Nek kmet hoče jezdit iz mesta v svojo vas domu, pa narobe sede na konja. Poredni fantalini to vidijo in se začnejo na vse grlo krobotati. Kmet se pa obrne proti njim in se prav moško odreže: „Osli!, ali veste, kam hočem jezdit?“

Robata beseda. Nek bedak je dja' v veseli družbi, da bi bilo kaj mično, ko bi znali osli goriti. „Dobro!“, pravi eden nazočih, „potem bi bili vi med njimi prvi govornik“.

Posojevalec — dolžnik. „Posodi mi dva goldinarja“, pravi nekdo ravno došlemu tovarišu. — „Prav rad bi ti vstregel, pa imam le petdeset krajcarjev pri sebi“. — „Daj le sém, ostaneš mi tedaj dolžan še en gld. in petdeset kr.“

Časa za pol funta. „Pojdi mi iskat funt tobaka“, pravi malo bedast oče svojemu sinčku. „Ali moram v šolo, ker bo zdaj osem bila“. — „Tedaj prinesi saj pol funta, toliko časa imaš vendar“.

Radoveden sinček. Sinček: „Oče, zakaj pa naš kanarček ne poje?“

Oče: „Lej ga, zato ker je ona“.

Sinček: Saj so mati tudi, pa vendar znajo tako lepo peti“.

Vgoden izgovor. Pogumen vojak je stražil pri enem topu. Ko je odbila ura, o kateri bi bila imela priti nadomestovalna straža, jame mu dolgčas prihajati in ker je bilo še posebno mraz, nasloni meni nič tebi nič puško na stražno hišico in gre v bližnjo žganjarijo, da bi tu počakal svoje namestnike. Ali, tristo medvedov, v žganjariji dobi svojega korporala. „Kaj delaš tukaj, nemarnež?“ zareži korporal nad njim. Junaški stražnik pa odgovori: „Nočem več stati na straži, ker sem premislil, da moje straženje prav nič ne pomaga; zakaj ako pride en sam človek, topa nikakor ne more odnesti, ako jih pride pa več, jaz že tako ali tako zbežim“.

Zastavice.

69. Poznam vola, ki zamuka, ako se pocuka. Kaj je to?

70. Imam vola, čez streho ga zalučim, pa ga vedno za rep držim. Kaj je to?

71. Zakaj petelin meži, kedar poje?

72. Kdo ni nikoli mož beseda?

Vganjka zastavic v 21. listu: 65. glas od ključa; — 66. muha; — 67. ministrant; — 68. streha nad prižnico.

Ogled po svetu.

Avstrijsko-ogerska država. Od 8. dne t. m., kakor smo že zadnjič omenili, zopet zborujejo državni poslanci na Dunaji. Poslanski zbornici je vsled neposrednih volitev na Českem prirastlo 24 nemških udov, tako da ima ustavoverna stranka večino. Českih poslancev pa, katerih je še več po številu, ni na Dunaj. Gosposka in poslanska zbornica ste se v tem času pečali z osnovo adrese, t. j. z odgovorom na prestolni govor, s katerim je bil cesar odprl državni zbor. Navada, da se taki zbori odpirajo s prestolnimi govori, in da se na-nje odgovarja z adresami, prihaja iz angleškega kraljestva, kjer je že davno bila ustava. Včasih vtegne pomenljiva biti ta šega, pa tudi le včasih, če gre za kaj posebnega; večidel pa ostaja slovesna navada ali navadna slovesnost, prazna ceremonija, in silno škoda za čas, ki se gubi in trati s tem. To se po vsej pravici mora reči tudi o sedanjih adresni razpravi obeh dunajskih zbornic. Premlatilo se je toliko prazne slame, pa ne enega zrna ni. Povedala se je, kar je povedanega že sto- in stokrat. Pokazala se je marsiktera napaka, nihče pa ni besedice znil o tem, kako bi se ta in druga reč dala zboljšati. Naštevali so nekdanji ministri, ki zdaj sedé med poslanci, sedanjih ministrov silne pregrehe; o svojih, še veliko večih napakah pa se vé da ni nobeden črhnil. Res je, da tudi sedanjemu ministerstvu nihče ne more hvale peti, kazalo je premalo krepkosti v svojih delih, samo je krivo, da se zopet ošabno povzdigajo glave možem, ki so bili prej na krmilu, in ki se zdaj spet potezajo za to, da v roke dobé oblast, vladarstvo. Čudno pa je, da možjé, kakor n. pr. Šmerling, knez Auersperg, Herbst itd., izmed katerih vsaki je Avstrijo bolj ali manj potlačil in jo spravil bliže brezna, nad katerim zdaj omahuje, govore in se repenčijo proti sedanjim ministrom tako, kakor bi le-ti bili krivi vsega hudega, kar ga je po cesarstvu. Žalostna, prežalostna resnica je, da tako zvanim ustavovercem je tako malo mar za mir in spravo z vsemi narodi, kakor za lanski sneg! Adresa gosposke zbornice, katero je spisal grof Anton Auersperg, ki že davno slovi kot jako liberalen (prostomislec) človek, le-ta adresa je sestavljena tako, da bi je popolnoma absoluten vladar (absoluten vladar je tisti, ki se ne méni za voljo svojega ljudstva, ampak dela vse tako, kakor se njemu ljubi) ne mogel drugače pisati. Tù liberalci tako rekoč velé: Kar je nam prav, to mora vsem prav biti! — Kdo ne bi razsrjen poprašal: Ali je to liberalnost?! Kaj je takim možém svoboda in ravnopravnost? Ali je človeško, da knez Karlos Auersperg kar na ravnost pravi: šiba je Čehom še premalo pela! — Počasi se daleč pride, pravi pregovor. Po taki poti pridemo tudi mi počasi — a silno daleč! Enako ravnanje zastran adrese se razodevlje v poslanski zbornici. V adresni odbor so volili 15 poslancev, med katerimi so 3 Poljaki, vsi drugi Nemci. Poljakom so skazali to čast, ker bi jih radi dobili na svojo stran, in ker so le-ti sploh čudni politiki, katerim je slovanska sloga — bela vrana. Osem družih dežel pa ni zastopanih v tem odboru. To je spet lepa prikazen v ljubezni do ravnopravnosti! Med tem je prišla novica, da Poljaki ne bojo glasovali pri adresi. Tudi druga opozicija je glasovala zoper njo. Nihče pa ni govoril izmed opozicije in je centralistična adresa sprejeta z 90 proti 74 glasovom. —

Sedanje ministerstvo bo najbrž moralo kmalo oditi. Saj pa nekteri tudi že ne morejo pričakati, da bi šlo. Nekteri časniki skoro dan za dnevom prinašajo novico: danes je ministerstvo dobilo od cesarja privoljenje, da od-

stopi. Da-si vladni časniki preklicujejo te izmišljave, vendar ne pomaga; drugi dan so spet na dnevnem redu, in tako je ministerska kriza v Cislajtaniji zmerom na vrsti. —

Pretekli pondeljek že bi se bile imele zbrati delegacije. Zavaljo raznih ovir jih je cesar preložil na 24. dan t. m. tedaj od pondeljka na četrtek. Zborovale bojo v Pešti. Gosposka zbornica je že volila svoje delegate, do danes tudi poslanska.

Vnanje deržave. Od francosko-pruskega bojišča imamo naznaniti, da je enkrat bila sreča v večeri meri mila Francozom. 9. in 10. dan t. m. so nemško armado pognali iz Orleana. Tepen je bil parski general Tann. Nemci so izgubili 3 više in 57 nižih častnikov, 2700 vojakov. To je vsaj nekaj, ali bo pa kaj pomagalo, Bog zna, ker se med tem zbira premnožica Nemcev proti onemu kraju, da popravijo škodo, ki jim se je zgodila. — Za trdno se trdi, da se nemški vladarji zberó v Versailles, kjer je zdaj pruski kralj, in da ga okličejo za nemškega cesarja; tudi Bismarka dojde še viša čast, kralj ga naredi za kneza. Nemška edinost tudi nekako raste, parski kralj se je nekaj časa upiral, zdaj pa pravijo, da je tudi že privolil v nemško zvezo. — Pariza še niso jeli napadati; morda čakajo, da jim lakota pomore. Res je težko verjeti tistim, ki terdó, da je v Parizu še dosti živeža. —

Rusko. Več hrupa, ko vojska, dela te dni pismo ruskega kneza Gorčakova, katero je po Evropi razposlal v imenu svojega cara. Večina sedanjega rodú se spominja vojske, ki se je bila pred 18 leti na izhodu vnela z Rusom, ker se je bil sprl s Turkom. Tega pa ne trpé večerne oblasti, posebno Angleška in Francoska ne. Takrat so bili Rusa premagali in razdjali trdujavo Sebastopol poleg črnega morja. Potem so sklenili mir in 1856 l. v Parizu naredili neko pogodbo, v kateri je rečeno, da Ruska v črnem morji ne smé imeti ladij, kolikor bi hotela. Bilo jej je celo število odločeno, prav majhno. Ker so se tudi Francozje vdeleževali tiste vojske, bilo je to eno prvih slavnih del sedaj vjetega Napoleóna. Rus pa je čakal pripravnega časa, da bi se otresel teh verig, in kakor se kaže, zdaj se jih bo. Hrupa je že mnogo; a zdaj gre vojska le s peresi na papirji, ali kdo vé, če se ne vname tudi vojska v resnici? Če bo še kaj poročati o tem, bomo obširneje govorili prihodnjič.

Špansko. Zdaj še le so Španci dobili kralja. 16. t. m. so kortesi (poslanci) v Madridu volili, in večino glasov, 192, je dobil laški kraljevič Amadeo Aosta. 63 glasov je bilo za republiko, nekaj glasov se je bilo razcepilo na razne druge osebe, 19 listkov se je celó praznih oddalo. Sklenjeno je, da 25 udov te zbornice ima iti na Laško, povedat kraljeviču to novico in ga povabit na prestol.

Razne novice.

Prešérnov god. Dr. France Prešérin je ime slavnemu pesniku slovenskemu, ki je bil rojen v Vrbi na gorénjskem Kranjskem 3. decembra 1800, in ki je zlagal najlepše pesmi, kar jih do zdaj pozná narod slovenski. Resnica je, da je Prešérin veliko premalo poznan. Drugi narodje z veliko slavo praznujejo godove in rojstne dni taccih mož; na Slovenskem so se do zdaj le nektere čitalnice semtertje spominjale Prešérna. Delj časa pa že slovesno obhajajo Prešérnov rojstni dan slovenski študentje na Dunaji. Kakor so naznanja, bodejo ga sijajno obhajali tudi letos 2. decembra zvečer.

Dve novi knjigi. „Mladenček Dominik Savio, gojenec v ustavu sv. Frančiška Salezija v Turinu“. Poleg laškega poslovenil L. Jeran. V zvezkih à 10 kr. —

„Papeževa nezmotljivost“ kratko pojasnjena vernim Slovincem. — Obé knjige založila in izdala katoliška družba za Kranjsko. Dobivate se pri raznih knjigarjih po Slovenskem.

Povodenj. Zavoljo vednega deževanja je marsikod ob Dravi in Savi, pa tudi drugod, nastala povodenj. Polje in travniki so pod vodó. Mostovi so v nevarnosti, pa tudi nekatere biše in druga poslopja. Bati se je hudih nesreč, če se vreme ne spremeni.

Obéni shod svilorejcev v Gorici bode 28. in 29. dan t. m. in se bode pečal z raznimi prašanji zastran povzdige domače sviloreje.

„**Primorec**“. Pod tem naslovom bo od novega leta naprej v Trstu zopet izhajal slovensk političen list dvakrat na mesec. Vrednik in izdajatelj mu bo Vekoslav Raič.

Jugoslovanke zadeve. Nedavno se je bilo v Sisku zbralo nekoliko mož iz vseh krajev Hrvaške, Slavonije, vojne granice, Dalmacije, Vojvodine in Slovenije, ki so si stavili nalogo, da po midsobni zvezi sedaj ločenih domovin stvarijo si ožjo domovino, ki bi bila dovolj krepka, da se brani in odganja nevarnosti, ki dandanes še bolj ko kdaj žugajo narodnemu življu posebno od dveh strani, namreč od ene strani sila ponemčevanja vsled silnega vspuha pruskega orožja, od druge strani pa ogerska ošabnost. Izreklo se je, da je v korist cesarstvu, cesarski rodovini, in tem deželam posebno, da se združé v politično celoto. Po tem-takem bi v tej zvezi bila tudi Slovenija. Kolike koristi bi bila taka zveza Jugoslovanom, lahko in z veseljem previdi vsako domorodno srce. Želimo dober uspeh!

Požar zoper slano pri ajdi. Slana ali mraz le premnogokrat končá ajdo in s tem kmetom napravi veliko škodo. Posebno rada se ta nezgoda prikazuje na Koroškem, kakor se čita v dopisu „K. B.“; dopisnik pa priporoča, naj bi se tudi na kmetijskih shodih podučilo ljudstvo, kako se dá tej nimi v okom priti, če tudi ne vselej popolnoma, vendar večidel s pridom in zdatno. Znano je, da ni slane, kedar je megla. Kakor pa megla odganja mraz, tako ga odganja tudi — dim navadne kurjave. Bolj ali manj se dá zvečer presoditi, ali bode jutro nevarno zaradi slane. Tudi so nekteri dnevi sploh nevarni v tej zadevi, n. pr. kvaterni teden v jeseni. O tacih jutrih naj gospodarji skrbé za dim, da se razširi po njivah, na kterih je ajda. Dima pa dobé, ako krog njiv nanosijo dračja in enacih reči, ki se zažgane rade kadé. Koroška dežela je gotovo pripravna k temu, ker so doline večidel ozke in s hribi zapažene, da se dim ne razletí. Veter pa tudi večidel ni, kedar se slana nareja. Razume se tudi samo po sebi, da se v ta namen morajo združiti vsi prebivalci dotičnih krajev; ako zjutraj zakadí le eden ali dva, to nič ne zdá, treba je torej tudi tú združenih moči. Naj omenimo, da na Tirolskem, ki je zelo gorata dežela, z velicim uspehom takó, kakor smo povedali z dimom odganjajo slano.

Martinove gosí. Stara navada je Judom v požunski okolici na Ogerskem, da vsako leto na Martinov dan cesarju in njegovi rodovini poklonijo nekaj gosí. Tudi letos so 14 jake zalih stvari te vrste pritirali v Beč, 4 dali cesarju, 4 cesarici, cesarjevím starišem 4 in 2 nadvojvodi Albrehtu.

Vsaka reč se dá v prid obrniti. Temu v dokaz naj omenimo to-le. Znano je, da čez leto in dan se po svetu pokadí na milijone smodk ali cigar. Predno pa smodko prižgeš, moraš odgrizniti ali odrezati špičasti konec. Do zdaj so take bobke večidel zamétali, in še dandanes jih

tako mnogo konec vzame. Človekoljublje pa hoče tudi s tem koristiti svetu. Napravila so se društva, ki pobirajo take ostanke. Lahko se namreč prodajo in se iz njih napravlja tabak za nosljanje (schnupftabak). V pragi je lani enako društvo za tako nabrani denar 27 sirotnim otrokom kupilo vsacemu popolno oblačilo, in božični dan je vsak otrok dobil še hlebec belega kruha. — Enaka je z markami na pismih in časnikih, s tistimi namreč, ki so že prekrizane s poštnim pečatom in nam niso več za rabo. Ali čujte: nekaj tisoč tacih mark reši človeka iz sužnosti. Pravijo, da n. pr. Kitajci ž njimi oblagajo (tapecirajo) izbe, in ako se jim prinese primerna množica tacih reči, dadó za-nje sužnja. Tedaj niti le-ta, niti zgoraj omenjena varčnost ni smeja vredna, ker iz oboje izvira tolikanj blagodjanje. — Tudi za pobiranje mark so simtertje društva.

Trgatev na Štajerskem je bila letos zelo slaba, posebno so prišli slabi glasi iz ljutomerskih, Radgonskih in sploh iz spodnjih krajev, v kterih najboljšé vino raste, da se je tamo zelo malo nabralo v nekih krajih, skoraj še tretjina ne od lani, in da je vino slabo. V zgornjih krajih proti Lučam in Arnošu, Lipnici itd. je trgatév bila bolj obilna. Novo vino ima še pri vsem tem, da je slabo, precej dobro ceno, akoravno je še mnogo starega vina v kletih, prodava se po 5 do 8 gold. vedro. Iz Ogerske se tudi naznanja, da se je tudi tam trgatév slabo obnašala, da se je mnogo manj vina nabralo, kakor se je pričakovalo in da tudi dobro ni.

Žitna cena.

Povsod po vagánu prerajšana.

Ime žita	V Celovcu		V Ljubljani		V Mariboru		V Varaždinu		V Kranju	
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Pšénica	5	80	5	20	4	85	4	50	5	80
Rež	4	30	5	30	3	75	3	34	4	20
Ječmen	3	20	2	—	—	—	3	—	2	10
Ajda	3	75	2	80	2	80	2	55	3	20
Turšica	2	87	3	88	3	70	2	78	—	—
Proso (Pšeno)	4	88	2	90	2	90	2	70	2	50
Oves	2	10	2	—	1	90	1	95	1	90
Krompir	—	—	1	60	1	45	1	30	1	55
Fizol	3	55	—	—	—	—	—	—	3	84

Kurzi na Dunaji 23. novembra 1870.

5% metalike . . . . . gld. — kr. Nadavek na srebro 123 gld. — kr.
 Narodno posejilo 55 „ 40 „ Cekini . . . . . 5 „ 95 „

Dopisovalnica.

Na znanje. Prvi sestavek današnjega lista, „Solmáanje,“ našli smo med rokopisi, ktere je, nabrane od raznih pisateljev, zapustil ranjki Janežič. Imé je neznano. Pisali smo nekomu, pa ni se vedel spominjati, ali je spis njegov. Ako se pisatelj oglasi, radi pristavimo imé, če se dovoli. — O tej priliki naj omenimo, da smo pri družih, enako najdenih rokopisih v novejšem času nalašč ali izpustili, ali vsaj okrajšali imé. Vzrok temu je, da nekterim pisateljem ni bilo všeč, ker je stalo imé pod sedaj tiskanim, a že davno pisanim sestavkom. Kdor torej drugač želi, naj blagovoli naznaniti.